

15.06.2017

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite TEM/949/03.01.01/2017

Asia **Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista, laiksi alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta ja yksityisistä rekrytointipalveluista sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta**

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista, laiksi alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta ja yksityisistä rekrytointipalveluista sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta sekä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä. Tässä lausunnossa opetus- ja kulttuuriministeriö lausuu 1. esityksestä.

I. Esitys sisältää kolme uutta lakiehdotusta:

1. lakiehdotus: laki julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista
2. lakiehdotus: laki alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta
3. lakiehdotus: laki yksityisistä rekrytointipalveluista.

Seuraavat voimassa olevat lait kumottaisiin:

- laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012)
- laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta (1369/2014)
- laki alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (7/2014)
- laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi (9/2013)
- laki sosiaalisista yrityksistä (1351/2003).

Lisäksi muutettaisiin työttömyysturvalakia ja eräitä muita lakeja.

1. Laki julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista

Ehdotetun julkisia rekrytointi- ja osaamispalveluja koskevan lain keskeisenä sisältönä olisi työnhakijan palveluprosessin määrittely (2 luku) sekä niiden rekrytointi- ja osaamispalveluiden määrittely, joita jokaisessa maakunnassa olisi oltava tarjolla (3 luku). Rekrytointipalveluna maakunnan tulisi välittää tietoa osaavan työvoiman saatavuudesta ja työtilaisuuksista, antaa rekrytointiin ja työnhakuun liittyvää neuvontaa sekä yhteen sovittaa työtilaisuuksia ja

työnhakijoita. Osaamispalveluna maakunnassa tulisi olla tarjolla ammatinvalinta- ja uraohjausta sekä kasvupalvelukoulutusta. Maakunta voisi lisäksi järjestää muita rekrytointia ja työnhakua tukevia sekä osaamista kehittäviä palveluja. Muista palveluista määriteltäisiin tarkemmin ainoastaan työkokeilu (4 luku). Muutoin palveluiden sisältöä ei määriteltäisi.

1 luku Yleiset säännökset, kommentit:

YLEISTÄ:

Lain yleiset tavoitteet ovat hyviä ja kannatettavia. Tavoitteena on muodostaa valtion, maakuntien sekä eri hallinnonalojen välisellä yhteistyöllä yhtenäinen näkemys aluekehittämisestä sekä luoda järjestelmä, joka pystyy nykyistä selkeämmin ja yksinkertaisemmin vastaamaan ihmisten ja yritysten palvelutarpeisiin. Tavoitteena on myös organisoida julkishallinnon rahoittamat ja järjestämisvastuulla olevat tehtävät sekä palvelut siten, että ne tukevat alueiden kasvua ja elinvoimaisuutta. Uudistuksessa luotaisiin aluekehittämisestä ja kasvupalveluista tiivis kokonaisuus.

Kasvupalvelukoulutuksen tavoitteet ovat kannatettavia ja oikeansuuntaisia. Tulevaisuuden työmarkkinoilla relevantin ja ajantasaisen osaamisen merkitys korostuu, kun taloudessa ja työelämässä tapahtuu jatkuvia muutoksia esimerkiksi digitalisaatiosta johtuen. Muuttuviin osaamistarpeisiin on kyettävä vastaamaan nopeasti, oikea-aikaisesti ja osuvasti. Tämä edellyttää, että ammatilliset koulutuspalvelut muodostavat työelämän ja yksilöiden kannalta selkeän, johdonmukaisen ja toimivan kokonaisuuden.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää kuitenkin ongelmallisena, että kasvupalvelukoulutuksen luonne ja sisältö on määritelty laissa hyvin väljäksi. Tällöin on mahdotonta hahmottaa, miten tuleva kasvupalvelukoulutus suhteutuu esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulla olevaan ammatilliseen koulutukseen ja sen yhteydessä toteutettavaan työvoimakoulutukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulla on jatkossa kaikki tutkintotavoitteinen ammatillinen koulutus sekä merkittävä osa muusta tutkintoon johtamattomasta koulutuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriön huolena on, että kasvupalvelut ja ammatillisen koulutuksen palvelut kehittyvät eri suuntiin, jolloin voi syntyä päällekkäistä tai rinnakkaista palvelutarjontaa, joka on epätarkoituksenmukaista työelämän ja yksilöiden kannalta. Tästä syystä hallituksen esityksessä tulisi kuvata ja arvioida niiden muodostamaa kokonaisuutta ja työnjakoa erityisesti työelämän tarpeiden näkökulmasta. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo siksi, että kasvupalvelulain valmistelussa tulisi ottaa kattavammin huomioon hallituksen esitys laiksi ammatillisesta koulutuksesta (HE 39/2017 vp), jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2018 alkaen.

Kasvupalvelulaissa lähtökohtana on, että kasvupalvelujen tarjoajina ovat yritykset. Tämä tarkoittaisi, että merkittävä osa opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvasta omaavista ja julkisen valvonnan alaisista, kunnallisista koulutuksen järjestäjistä ei jatkossa voisi toteuttaa uutta kasvupalvelukoulutusta. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tätä ongelmallisena, koska ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on laaja tarjonta ja merkittävästi työvoimakoulutukseen liittyvää osaamista. Vaarana on, että kasvupalvelukoulutuksen laatu heikkenee kun merkittävä osa ammatillisen koulutuksen

järjestäjistä, joista suuri osa on järjestänyt myös työvoimakoulutusta, ei jatkossa voisi järjestää kasvupalvelukoulutusta.

Jotta kunnalliset koulutuksen järjestäjät voisivat jatkossakin toteuttaa kasvupalvelukoulutusta, niiden tulisi joko tehdä yhteistyötä kasvupalvelukoulutusta toteuttavien yritysten kanssa ja toimia niiden alihankkijoina tai perustaa osakeyhtiö, jonka puitteissa se osallistuisi tarjouskilpailuihin ja toteuttaisi koulutusta, mikäli sen kanssa solmitaan hankintasopimus. Tämä hankaloittaa koulutuksen järjestäjien toimintaa, koska järjestäjät joutuvat muodostamaan keinotekoisia organisaatioita toteuttamaan TEM:n rahoittamaa kasvupalvelukoulutusta.

Laki on monilta kohdilta kirjoitettu melko väljästi, joka jättää paljon tulkinnoille varaa. Tarkemmat perustelut puuttuvat monilta kohdin. Säädöksiä tulisi perustella yksityiskohtaisemmin, jotta niiden tarkoitus avautuisi paremmin.

Luvussa 3 säädetään rekrytointi- ja osaamispalveluista. Lakiluonnoksen mukainen toiminta on monilta osin samantyyppistä, mitä ammatillisen koulutuksen lainsäädännön mukainen toimintakin on. Tässä osiossa on oltava tarkkana, ettei tehdä päällekkäistä työtä opetusministeriön hallinnonalan koulutuksen järjestäjien kanssa. Päällekkäisyyden vaara on olemassa sekä ammatinvalinta- ja uraohjauksessa että kasvupalvelukoulutuksessa. Ehdotetussa laissa ammatinvalinta- ja uraohjauksella tarkoitettaisiin nykyistä vastaavasti toimia, joilla tuetaan henkilöasiakasta ammatinvalinnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa. Vastaavaa ammatinvalinta- ja uraohjausta tehdään myös ammatillisessa koulutuksessa osana hakijoiden ohjausta ja opinto-ohjausta sekä osana henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman laatimista.

Toisaalta jos ehdotetussa laissa tarkoitetut palvelut tarjotaan ensisijaisesti työpaikkaa etsiville ja vastaavat koulutuksen järjestäjien palvelut ensisijaisesti osaamisen kehittämismahdollisuuksia etsiville ja viranomaisten välinen yhteistyö toimii, päällekkäisyyden vaaraa ei ole, vaan palvelut tukevat toisiaan. Erityisen tärkeää on, että ehdotetussa laissa tarkoitettu työmarkkinatori sekä ehdotetun lain mukaiset ammatinvalinta- ja uraohjaus hyödyntävät opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla kehitettyjä ohjausta tukevia palveluja (esim. Opintopolku.fi, eHOS, osaan.fi) ja päinvastoin, jotta samaan tarkoitukseen ei luoda useita valtakunnallisia sähköisiä palveluita. Tärkeää on myös se, että ehdotetussa laissa tarkoitettujen henkilöasiakkaiden osaamista voitaisiin kehittää myös opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alan järjestämän työvoimakoulutuksen avulla sekä tukemalla työttömän työnhakijan omaehtoisia opintoja työttömyysetuudella silloin, kun tämä vaihtoehto on todettu työnhakijan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä tarkoituksenmukaisimmaksi vaihtoehdoksi.

OKM pitää tärkeänä, että työnhakijoiden palvelutarve arvioidaan pian työnhaun aloittamisen jälkeen. **Työnhakijoiden saamaan palveluun tulee sisällyttää myös koulutukseen liittyvä neuvontaa.** Neuvonta edellyttää sekä vahvaa koulutusjärjestelmän tuntemusta että työelämän ja erilaisten ammattien vaatimuksien tuntemusta. Yhtenä erityisryhmänä ovat ulkomaisen koulutuksen suorittaneet, joiden ammattipätevyys ja aiempi osaaminen tulee tunnustaa toimivaltaisessa viranomaisessa ennen säännellyn ammatin harjoittamista.

Uudistuksessa tulee varmistaa palveluntarjoajien taso ja osaaminen. Tarjottava ohjaus ja koulutus tulee järjestää siten, että se yhteen sovitetaan myös muiden viranomaisten prosessien kanssa. Ulkomaisen tutkinnon tunnustamispäätöksiä tehdään eniten Valvirassa ja Opetushallituksessa.

OKM pitää tärkeänä, että myös yksilöiden henkilökohtaisen osaamisen ja ammattitaidon sekä työllistyvyyden edistämistä pidetään keskeisenä osana kasvupalvelukoulutuksen tehtävää. Myös julkinen sektori on edelleen merkittävä työllistäjä.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan koulutuspalvelujen toteutuksessa painottuisivat maakunnalliset tarpeet, mutta myös valtakunnalliset tarpeet otettaisiin huomioon. **OKM pitää erittäin tärkeänä valtakunnallista koordinaatiota mm. koulutuspalvelujen toteutuksessa ja työnjaossa sekä koulutustarpeiden ennakoinnissa ja esittää sen turvaamista esimerkiksi säädösten avulla.**

Nykytilan kuvauksessa sivulla 17 todetaan seuraavasti: työvoimakoulutuksella parannetaan aikuisten ammattitaitoa, mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikka ja heidän valmiuksiaan toimia yrittäjänä sekä edistetään ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta ja uuden yritystoiminnan syntymistä. Työvoimakoulutuksena tarjotaan ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta sekä kotoutumisen edistämistä annetun lain 20 §:ssä tarkoitettua kotoutumiskoulutusta. Työvoimakoulutuksena voidaan lisäksi tarjota aikuisten perusopetusta, jos perusopetuksen oppimäärän puuttuminen on esteenä ammatillisen koulutuksen suorittamiselle. Laissa ei ole määritelty hankittavan koulutuksen sisältöä tai kestoa tarkemmin. Työvoimakoulutuksena voidaan tietysti edellytyksin hankkia myös korkeakoulututkintoon johtavia opintoja. Opetus- ja kulttuuriministeriö huomauttaa, että tällä hetkellä korkeakoulututkintoon johtavan työvoimakoulutuksen kesto on säädelty JTYPL lain 2§:ssä.

Nykytilan arvioinnissa ei ole arvioitu työvoimakoulutusta tai Ohjaamoja. Sivulla 61 arvioitaessa EAKR-hankkeiden nykytilaa arvioinnissa ei mainita maakuntien liittojen tukimuotona käyttämiä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kehittämishankkeita (EAKR) eikä valtakunnallisia ESR-toimia.

Maakuntien nimeäminen välittäviksi toimielimiksi on pitkä prosessi. On huolehdittava siitä, että nimeämisprosessi ei hidasta rakennerahasto-ohjelman toimeenpanoa.

Esityksen tavoitteet sivulla 65 todetaan seuraavaa: Ehdotetussa alueiden kehittämisen ja kasvupalvelujen rahoittamisesta koskevassa laissa säädettäisiin **kasvupalvelujen rahoitus - palvelukokonaisuuteen** kuuluvista palveluista. Rahoitus -palvelukokonaisuuteen kuuluisivat laaja-alaisesti tuet yritysten kasvun ja liiketoiminnan edistämiseksi sekä niihin liittyvä ohjaus valtakunnallisiin kasvupalveluihin, tuet julkisoikeudellisten ja yksityisoikeudellisten oikeushenkilöiden kehittämis- ja investointitoimintaan sekä palkkatuki. Rahoituspalvelut kytkeytyvät osaksi yritystoimintaa ja yrittäjyys- palvelukokonaisuuteen ja kansainvälistymisen palvelukokonaisuuteen sekä edellytysten luominen innovaatioiden kehittämiseksi - palvelukokonaisuuteen.

Jos rahoituslaki koskee vain kasvupalveluiden rahoittamista, missä säädellään niiden ritoimien rahoittamisesta, jotka eivät ole kasvupalveluita? Tavoitteisiin tulee avata tarkemmin että rahoituslaki koskee myös aluekehittämisen rahoitusta.

Esityksen tavoitteet sivulla 66 todetaan, että esitys soveltuisi **omalta osaltaan** keskeiseksi Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmien kansalliseksi säädöspohjaksi. Ilmaisu on epämääräinen. Esityksen pitäisi kattaa kaikki rakennerahasto-toiminta.

Yritystukikokonaisuuden rahoituspalvelukokonaisuus lähtee nykyisen lainsäädännön mukaisesta rahoituspalveluiden perussisällöstä. Useissa yhteyksissä on vaadittu ja työ- ja elinkeinoministeriö on virkatyönä tehdyn selvityksen myötä (Virkamiesselvitys yritystukien vaikutuksista, 9.5.2017) myös esittänyt, että yritystukikokonaisuutta tulisi tarkastella kriittisesti ja se tulisi uudistaa kokonaisuutena, jotta rakenteita tai epätarkoituksenmukaista toimintaa säilyttävistä yritystuista voitaisiin luopua. Opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa tällaisen tarkastelun pohjalta käynnistyvien yritystukijärjestelmää uudistavien toimenpiteiden ja rahoituspalveluiden kokonaisohjattavuuden tärkeyttä. Rakennerahastovarojen osalta tämä tarkastelu on lakiesityksen mukaisesti tarkoituksenmukaista tehdä seuraavan rakennerahasto-ohjelmakauden säännösten valmistuttua, muilta osin tarkastelun käynnistäminen ja johtopäätösten aikataulu olisi HE:ssä syytä linjata (välittömästi) käynnistyviksi toimiksi. Tämä antaisi HE:n sivulla 66 todettua kasvupalveluiden rahoituspalveluiden kokonaiskoordinaation ja yleisen yrityspolitiikan (s. 88) tarpeelle suuntaa ja sisältöä, sillä kokonaiskoordinaation tai yleisen yrityspolitiikan keinoja/tavoitteita tai laatimis-/toimeenpanoprosessia ei ole lausuttavana olevassa ALKE-laissa lainkaan määritelty. Rahoituksen alueellistuesssa yrityskehittämisen kokonaisvaikuttavuuden vahvistamiseksi tarvitaan kokonaiskoordinaatioprosessia tai rahoittajatahoja ohjaavaa yrityspolitiikkaa.

Yksityiskohtaiset perustelut

2§ Määritelmät. Perusteluissa todetaan: Ehdotetussa 4 kohdassa määriteltäisiin palveluntuottaja. Alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista annettavan lakiehdotuksen 22 §:n mukaan maakunta voisi tuottaa sen järjestämisvastuulle kuuluvia kasvupalveluja vain niin sanotussa markkinapuutetilanteessa eli silloin, kun palveluja ei olisi muutoin saatavilla. Edellä mainittu tarkoittaa sitä, että maakunnallisten kasvupalveluiden tuottajina toimisivat pääasiassa yksityiset palveluntuottajat, jotka maakunta valitsisi kilpailutuksen tai hyväksymismenettelyn kautta. Palveluntuottajana voisi toimia yksityisoikeudellinen yhteisö, säätiö tai yksityinen elinkeinonharjoittaja. Yksityisoikeudellisia yhteisöjä ovat esimerkiksi osakeyhtiö, kommandiittiyhtiö, avoin yhtiö, osakeyhtiö, osuuskunta ja yhdistys. Ehdotetussa laissa palveluntuottajalla tarkoitettaisiin edellä mainittua tahoa, joka hankintasopimuksen tai maakunnan päätöksen perusteella tuottaa maakunnalle rekrytointi- ja osaamispalveluja. Palveluntuottaja voisi tuottaa joko yksittäistä palvelua, useasta yksittäisestä palvelusta muodostuvaa kokonaisuutta tai palveluntuottajalla voisi olla vastuu jonkin asiakas-ryhmän palveluprosessista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, ammattikorkeakoulut ja yliopistot ovat hankintalain mukaisia hankintayksikköjä itsessään, koska toteuttavat lakisääteistä tehtävänsä valtion rahoituksella. Sekä ammattikorkeakoululaissa että yliopistolaissa säädetään, että liiketoiminta

tulee kirjanpidollisesti eriyttää muusta toiminnasta, jos sitä ei ole yhtiötetty. Julkinen ja taloudellinen toiminta eivät mene keskenään sekaisin. Ammattikorkeakoulut eivät ole kuntien hankintalain mukaisia sidosyksiköjä, eikä ammattikorkeakouluosakeyhtiön kunnallinen omistus ei muodosta hankintalain mukaista kuntien sidosyksikön asemaa, koska ammattikorkeakoululaissa omistajan asemaa ja toimivaltaa on selkeästi kavennettu osakeyhtiölain mukaisesta normaalista omistajan oikeuksista ja toimivallasta.

Lakiehdotuksissa työllisyyspalveluntuottajalla eli uudella kasvupalveluntuottajalla on yhtiöittämisvelvoite. Kunnat ovat tarjonneet vapaaehtoisesti työllisyyspalveluja nuorten työpajoilla. Ehdotuksen mukaan työkokeilu- tai palkkatukipaikkojen takia ei toimintoja tarvitse yhtiöittää. Jos työpajatoiminnan järjestäjät kuitenkin haluavat osallistua maakuntien kilpailutuksiin kasvupalvelutuotannosta (esim. työhönvalmennukset), niin sen tulee tapahtua yhtiömuodossa (kuntatoimijat) tai järjestö-/palvelutoiminta eriyttäen (järjestöt). Kuntapohjaisten nuorten työpajatoiminnan palvelutarjoajien toimintamahdollisuudet palveluntuottajina kaventuisivat huomattavasti.

Lain julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista valmistelussa tulisi ottaa huomioon hallituksen toimintasuunnitelma vuosille 2017-2019: Uudet avaukset kirjaukset, jotka koskevat osaamista, kasvua ja työllisyyttä.

Kohdassa Luovaa taloutta vahvistetaan todetaan, että *”Hallitus ottaa luovat alat osaksi yrittäjyys- ja työllisyyspaketteja sekä niihin kuuluvia kasvun ja kansainvälistymisen tukimuotoja toteuttaen ”Luova talous ja aineettomat arvot” –työryhmän ehdotuksia.”*

Työryhmän ehdotuksiin sisältyy esitys 6, joka koskee ehdotuksia luovien alojen ammattilaisten ja taiteilijoiden sosiaaliturvan kehittämiseksi:

- Sosiaaliturvajärjestelmää tulee kehittää siten, että se tukee työtekoa ja siten kasvua kaikissa olosuhteissa.
- Työelämän eri roolien vaihtelevuus ei saa aiheuttaa kannustinloukkuja tai esteitä työllistymiselle. Työtä yleisesti ja luovaa työtä erityisesti tehdään laajasti tavalla, joka asettuu yrittäjyyden ja työsuhteen väliin. Tämä tekemisen muoto näyttää edelleen yleistyvän. Tästä aiheutuu luovan työn tekijälle kohtuutonta oikeudellista epävarmuutta hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Lainsäätäjä ei ole onnistunut selkeyttämään tilannetta nykyisiä tekemisen malleja korjaamalla. Siksi työryhmä esittää että luodaan uusi juridinen asema nykyisen palkansaajan ja yrittäjän aseman väliin tuomaan oikeusvarmuutta esimerkiksi luovan työn tekijän kohteluun sosiaaliturvassa.
- Itsensä työllistävien ja freelancereiden sosiaaliturva on saatettava tasaveroiseksi palkkatyöhön verrattuna.
- Siirtymistä yrittäjästä palkansaajaksi tulee helpottaa ja yrittäjänä toimimisen kynnystä laskea.
- Ei-työsuhteisen taiteilijan kaikki eläkevakuuttaminen tulee siirtää MYEL:n piiriin ja päällekkäinen MYEL-YEL -vakuuttaminen poistaa.
- Perusteettoman edun palautus -periaatetta tulee laventaa koskemaan myös tilanteita, joissa sosiaalivakuutusmaksuja maksanut ei lopulta olekaan oikeutettu turvaan.

Tällöin hän saa kertasuorituksena takaisin korkoineen viimeisen 10 vuoden aikana maksamansa "tehottomat" sosiaalivakuutusmaksut.

- Tekijänoikeuskorvaukset tulee jättää huomioimatta työttömyyspäivärahan sovittelussa siltä osin, kuin niitä maksetaan teoksesta, esityksestä tms. joka on tehty ennen työttömyyttä.
- Säädetään eläkemaksujen maksamisvelvollisuus työkorvauksiin vastaavalla tavalla kuin julkisten alojen eläkelain (81/2016) 4 §:ssä on säädetty, jolloin nämä korvaukset tulevat laajemmin eläketurvan piiriin.
- Lisäksi työryhmä esittää osuuskuntamallisen toiminnan kehittämistä sosiaaliturvaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Tarvitaan kaupallista osuuskuntamallista toimintaa, jossa keikkatyöläinen voi tarttua mutkattomasti työtilaisuuksiin ilman, että häntä luetaan yrittäjäksi. Julkisen vallan tulisi saattaa tietojärjestelmänsä rajapinnat ja toiminnot tukemaan edellä mainittua osuuskuntamallia, sekä tarjota markkinointiapua tietoisuuden lisäämiseksi osuuskuntamallista.

Työryhmän ehdotukset tulisi ottaa huomioon luvun 1 lisäksi lain muissa luvuissa.

4) 2 luku Työnhakijan palveluprosessi, kommentit:

8§ Työnhakijan palvelutarpeen arviointi. Esityksessä todetaan seuraavaa: Palvelutarvearvion perusteella työnhakijan kanssa sovitaan hänen tarpeensa mukaisista rekrytointi- ja osaamispalveluista, muista maakunnan kasvupalveluista sekä hänen osaamistaan kehittävästä muista palveluista. Työnhakija on ohjattava sovittuihin palveluihin ja häntä on tarvittaessa ohjattava palveluntuottajan valinnassa.

Nykyisin veloitetaan laatimaan yksilöllinen suunnitelma työllistymisen edistämiseksi, mikä voi sisältää koulutusta tai muita tukitoimia.

Jatkossa siis ei enää veloitettaisi yksilöllisen suunnitelman laadintaan, siitäkkin huolimatta, että yksilölliset palvelut on usein todettu tehokkaimmiksi edistämään työllistymistä. Vastaavasti ammatillisen koulutuksen uudessa lainsäädännössä on tarkoitus siirtyä yhdenmukaiseen henkilökohtaistamisprosessiin, joka dokumentoidaan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan. Olisi tärkeää, että työnhakijan palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä toteutettava osaamisen kehittämistarpeiden kartoitus olisi periaatteiltaan mahdollisimman samantyyppistä kuin mitä se tulisi olemaan uudessa ammatillisen koulutuksen laissa. Tämä loisi puitteet rakentaa asiakkaiden kannalta selkeitä ja toimivia osaamisperusteisia palveluprosesseja riippumatta siitä, mikä viranomainen niitä toteuttaa. Lisäksi tämä loisi mahdollisuudet hyödyntää ja rakentaa yhteentoimivia ja yhteisesti hyödynnettäviä digitaalisia palveluita sekä kasvupalvelujen asiakasprosesseja että ammatillisen koulutuksen asiakasprosesseja varten.

5) 3 luku Rekrytointi- ja osaamispalvelut, kommentit:

13§ Osaamispalvelut. Esityksessä todetaan seuraavaa: Osaamispalveluilla edistetään osaavan työvoiman saatavuutta, uuden yritystoiminnan syntymistä, yritystoiminnan kasvua ja kansainvälistymistä sekä parannetaan aikuisten osaamista, mahdollisuuksia saada työtä tai

säilyttää työpaikka ja heidän valmiuksiaan toimia yrittäjänä. Osaamispalveluina tarjotaan ammatinvalinta- ja uraohjausta sekä kasvupalvelukoulutusta. Lisäksi osaamispalveluna voidaan tarjota työkokeilua ja muita henkilöasiakkaan osaamista kehittäviä palveluita.

Kasvupalvelukoulutuksen tavoitteet ovat kannatettavia, mutta luonne ja suhde esimerkiksi muihin osaamista kehittäviin palveluihin sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimiin koulutuspalveluihin jää hämäräksi. Miten esitetty koulutus eroaa esim. ammatillisesta koulutuksesta tai korkeakoulutuksesta tai momentissa mainituista muista asiakkaan osaamista kehittävästä palveluista? Jos kasvupalvelukoulutus määritellään näin väljästi, kykenevätkö yksilöt ja työelämä tunnistamaan ja hahmottamaan, millaisista palveluista on kyse, mikä on niiden tarkoitus ja miten ne suhteutuvat muihin tarjolla oleviin koulutuspalveluihin. Miten vältetään se, ettei synny epätarkoituksenmukaisia päällekkäisiä ja rinnakkaisia palveluita?

15§ Kasvupalvelukoulutus. Esityksessä todetaan seuraavaa: Kasvupalvelukoulutuksena voidaan tarjota ammatillisesti suuntautunutta koulutusta, jonka tavoitteena ei ole tutkinnon tai sen osan suorittaminen, sekä yrittäjyyskoulutusta ja kotoutumisen edistämistä annetun lain (/) 17 §:ssä tarkoitettua kotoutumiskoulutusta. Miten tämä eroaa OKM:n järjestämisluvan omaavista ammatillisen koulutuksen järjestäjistä?

Ehdotetussa laissa käytetään uutta käsitettä kasvupalvelukoulutus. Kasvupalvelukoulutuksena voidaan ehdotetun lain 15 §:n mukaan tarjota ammatillisesti suuntautunutta koulutusta, jonka tavoitteena ei ole tutkinnon tai sen osan suorittaminen, sekä yrittäjyyskoulutusta ja kotoutumisen edistämistä annetun lain (/) 17 §:ssä tarkoitettua kotoutumiskoulutusta. Erotuksena ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua työvoimakoulutuksesta maakunnan järjestämästä nykyistä työvoimakoulutusta vastaavasta koulutuksesta käytettäisiin nimitystä kasvupalvelukoulutus. Ehdotetussa laissa tarkoitettun kasvupalvelukoulutuksen ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettun työvoimakoulutuksen ero ei kuitenkaan ole kovinkaan selvä siltä osin, kun puhutaan tutkintoon johtamattomasta ammatillisesti suuntautuneesta koulutuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla voidaan järjestää myös muuta ammatillista koulutusta, jonka tehtävänä on täydentää tai syventää ammatillista osaamista ja joka ei johda tutkinnon tai sen osan suorittamiseen. Olisi selkeämpää, jos kasvupalvelukoulutus olisi rajattu selkeämmin niin, että silloin kun se on ammatillisesti suuntautunutta koulutusta, sen tulisi olla kyseisen maakunnan elinvoimaisuuden kannalta keskeistä uuden yritystoiminnan syntymistä, yritystoiminnan kasvua ja kansainvälistymistä. Muu tutkintoon johtamaton ammatillisesti suuntautunut koulutus hoidettaisiin yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan koulutuksen järjestäjien kanssa. Ehdotetun 15 §:n mukaisesti yrittäjyyskoulutus ja kotoutumiskoulutus olisivat myös osa kasvupalvelukoulutusta.

Lain 19 §:ssä säädettäisiin koulutukseen liittyvästä työssäoppimisesta. Säännös vastaisi sisällöltään voimassa olevan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 luvun 6 §:ää, jossa säädetään työvoimakoulutukseen liittyvästä työssäoppimisesta ja harjoittelusta. Myös siis voimassa olevassa lainsäädännössä on käytetty työssäoppimisen käsitettä. Ainoana erona nykyiseen säännökseen on, että nykyisin työssäoppimisjakson aikaisen työturvallisuusvastuun osalta on viitattu ammatillisen koulutuksen lakien opiskelijan työturvallisuusvastuuta koskeviin säännöksiin. Jatkossa viitattaisiin vain työturvallisuuslakiin.

Ehdotetussa säännöksessä viitataan työssäoppimisjakson kirjallisen määräaikaisen sopimuksen ja koulutuspalvelun tuottajan tehtävien osalta työkokeilusta tehtävässä sopimuksessa sovittaviin tehtäviin ja maakunnan tehtäviin. Tältäkin osin ehdotus vastaa sisällöllisesti nykytilaa. Samaten työkokeilua koskevat säännökset vastaavat pääosin voimassa olevaa sääntelyä. Työssäoppiminen käsitteenä kuvaa sinällään hyvin toimintaa, josta pykälässä säädettäisiin, mutta opetus- ja kulttuuriministeriö huomauttaa, että työssäoppimisen käsitteen käyttöönotto voi aiheuttaa sekaannusta työelämässä ja yksilöiden kannalta, koska käsitettä on käytetty pitkään ammatillisessa peruskoulutuksessa.

OKM esittää, että kasvupalvelukoulutuksen tulee voida toteuttaa myös ammatillista kielikoulutusta. Puutteellinen kielitaito on keskeisin syy siihen, että esimerkiksi korkeakoulutetut maahanmuuttajat eivät voi toimia koulutustaan vastaavissa tehtävissä tai suorittaa täydentävää koulutusta ja kuulusteluja, jotka ovat tarpeen heidän aiemman osaamisen tunnustamiseksi säännellyssä ammatissa toimimiseksi. Kielikoulutusta tulee tarjota myös muuten, kuin kotoutumiskoulutuksena.

Vastaavasti on tärkeää, että maahanmuuttajat voivat omaehtoisina opintoina suorittaa kielikoulutusta. OKM esittää, että lain tulee mahdollistaa kieliopintojen suorittamisen. (Vrt. 9 luku, 4 § kohta 3) *opinnoista, jotka pätevöittävät maahanmuuttajan toimimaan ammatissaan Suomessa*) OKM esittää, että pykälää muutetaan tai tulkinta selvennetään perusteluissa.

17§ Opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet. Kasvupalvelukoulutus tulee olemaan korkeakoulutettujen työttömien tarvitseman täydennyskoulutuksen ainoa rahoituskanava. Koska kasvupalvelukoulutuksena voidaan hankkia monenlaista koulutusta, tulee arvioida vielä, voidaanko pykälässä viitata ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ainakaan kaikkien koulutusten osalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että kaikkien työssäoppimisjaksojen vakuutukset selvennetään ja turvataan. Esimerkiksi ulkomaista tutkintoa ammattikorkeakoulussa täydentävät opiskelijat eivät ole tutkinto-opiskelijoita, eivätkä välttämättä harjoittelua suorittaessaan ammattikorkeakoulun vakuutuksen piirissä. Vakuutuksen puute estää pääsyä harjoittelemaan esimerkiksi sosiaali- ja terveyssektorilla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö huomauttaa, että **opintotukilain 6 §:n 5 kohdan viittaus tulee muuttaa**, koska julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki kumotaan.

Työvoimakoulutusta järjestetään jatkossa rekrytointi- ja osaamispalveluista annetun lain mukaisena kasvupalvelukoulutuksena ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisena työvoimakoulutuksena. Opintotukilain 6 §:n 5 kohdassa tulisi viitata täten rekrytointi- ja osaamispalveluista annetun lain mukaiseen kasvupalvelukoulutukseen, koska siinä opiskelijat ovat työvoimapolitiittisten etuuksien piirissä. Ammatillisen koulutuksen osalta viittausmuutos esitys on tehty HE 39/2017:ssä, joka on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä.

Muutos:

6 § Opintotukea ei myönnetä sille, joka:

5) on julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista annetun lain mukaisessa kasvupalvelukoulutuksessa;

6) 4 luku Työkokeilu, kommentit: -

7) 5 luku Työllistämisvelvoite, kommentit: -

8) 6 luku Erinäiset säännökset, kommentit: -

9) 7 luku Voimaantulo, kommentit: -

2. Laki alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta

Alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta annettavalla lailla on tarkoitus siirtää maakunnan liittojen sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten rahoitustehtäviä perustettaville maakunnille ja Uudenmaan kuntayhtymälle. Lisäksi laissa olisi tarkoitus säätää eräistä ministeriöiden myöntämistä tuista. Laki koskisi sekä kansallista varoista että Euroopan unionin varoista myönnettäviä tukia. Tukimuodot pysyisivät pitkälti nykyisen kaltaisina ja suurin muutos koskisikin tukea myöntäviä tahoja, joita olisivat yleensä maakunnat.

10) 1 Luku Yleiset säännökset, kommentit: -

11) 2 Luku Yritykselle myönnettävät tuet, kommentit: -

3§: "Maakunta voi myöntää rakennerahastovaroista tukea rakennerahasto-ohjelman mukaisiin 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin kehittämis- ja investointihankkeisiin." Tätä ei ole tarpeen eritellä, koska rakennerahasto-ohjelma määrittää millaisiin toimiin rakennerahastovaroista voidaan rahoitusta myöntää.

12) 3 Luku Voittoa tavoittelemattomalle oikeushenkilölle myönnettävät tuet kehittämis- ja investointitoimintaan, kommentit:

8§ ja 9§: pykälissä kuvataan työ- ja elinkeinoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön sekä maakuntien myöntämät tuet. Pykälissä tulisi todeta selvyyden vuoksi, että Euroopan sosiaalirahastosta ja Euroopan aluekehitysrahastosta voidaan myöntää tukea vain **rakennerahasto-ohjelman mukaisiin hankkeisiin.**

8§ perusteluteksteissä tulee todeta, että opetus- ja kulttuuriministeriö suuntaa jatkossakin toimialansa valtakunnallisen Euroopan sosiaalirahasto rahoituksen käyttöä valtakunnallisten Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettavien toimien ohjaukseen ministeriön nimittämän ohjausryhmän kautta.

9§: pykälässä kuvataan voittoa tavoittelemattomalle oikeushenkilölle maakunnan toimesta myönnettävät tuet kehittämis- ja investointitoimintaan. Pykälän kohta 4) on opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluvat kehittämis- ja investointihankkeet (EAKR) , ja kohta 5) työllisyyden, **osaamisen** ja sosiaalisen osallisuuden edistämiseen liittyvät kehittämishankkeet, joihin kuuluvat myös OKM:n toimialan ESR-hankkeet. Pykälässä todetaan, että kohdan 4) mukaisten hankkeiden osalta on opetus- ja kulttuuriministeriöstä pyydetty lausunto.

Lausuntovelvoite koskee tällä hetkellä voimassa olevassa lainsäädännössä EAKR-varoin rahoitettavia investointi- ja kehittämishankkeita, koska OKM haluaa varmistua, ettei hankkeessa poiketa laista, asetuksesta, toimialoja koskevasta eduskunnan tai valtioneuvoston päätöksistä eikä opetus- ja kulttuuriministeriön tai opetushallituksen ratkaisultaan kuuluvasta lakiin perustuvasta päätöksestä. Lisäksi nykyllä lainsäädännön mukaan lausuntoa on pyydettävä myös hankehakemuksista, jotka koskevat korkeakoulututkintoon johtavan koulutukseen aloittamista tai korkeakouluverkon muutoksia. Tämä puuttuu käsillä olevasta HE:stä, ja tulee pykälää 9 lisätä. Koulutusvastuusäätely on vaikeaselkoista ja moniulotteista aluetta joten selvyyden vuoksi on tärkeää että lausunto pyydetään. Tämä tukisi maakunnan itsehallinnollista päätöksentekoa ilman pelkoa siitä, että rahoitettaisiin hankkeita joiden osalta korkeakoulujen tutkinnonanto-oikeudesta on epäselvyyttä. Lausuntopyyntö olisi hyvä laajentaa koskemaan myös kohdan 5) opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan merkittäviä hankkeita.

Kohdan 4 mukaiset hankkeet tulee tarkemmin määritellä tämän lain asetusvalmistelun yhteydessä. **Määritelmäksi esitetään**, että hankkeet olisivat OKM:n hallinnonalaan kuuluvien oikeushenkilöiden toteuttamia kehittämis- ja investointihankkeita. OKM:n hallinnonalaan kuuluvista kehittämis- ja investointihanke-hakemuksista on syytä pyytää OKM:stä lausunto, jotta voidaan varmistua ettei hankkeessa poiketa laista, asetuksesta, toimialoja koskevasta eduskunnan tai valtioneuvoston päätöksistä eikä opetus- ja kulttuuriministeriön tai opetushallituksen ratkaisultaan kuuluvasta lakiin perustuvasta päätöksestä. Tämä helpottaisi maakuntaa investointihankkeiden suuntaamisessa.

Merkittävällä tarkoitettaisiin hanketta, jota suhteessa toteuttavan organisaation/koulutuksen järjestäjän liikevaihtoon ja budjettiin voidaan pitää merkittävänä. Tähän jäisi tietty tulokannanvaraisuus, mutta asia olisi selvä todella merkittävässä ja suurissa hankkeissa.

13) 4 Luku Palkkatuki, kommentit: -

14) 5 Luku Tuen hakeminen, myöntäminen ja maksaminen, kommentit:

27§: vaatimus siitä, että hankkeen rahoittajan toimii maakunta jonka alueella hanke suurimmaksi osaksi toteutetaan, ei voi päteä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan valtakunnallisissa ESR-hankkeissa. Niissä rahoittava viranomaisena on nykyistä toimia rahoittavaa ely-keskusta lähinnä oleva maakunta (Pohjois-Pohjanmaan ely-> Pohjois-Pohjanmaan maakunta sekä Hämeen ely -> Kanta-Hämeen maakunta).

15) 6 Luku Tuen palauttaminen ja takaisinperintä sekä maksatuksen lopettaminen, kommentit: -

16) 7 Luku Euroopan unionin rakennerahastoja koskevat erityissäännökset, kommentit: -

17) 8 Luku Erinäiset säännökset, kommentit: -

18) 3. Laki yksityisistä rekryointipalveluista. Kommentit: -**19) 4. Laki sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta.****Kommentit: -****5. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta**

Työttömyysturvalain keskeisimmät muutokset koskevat työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon liittyvien tehtävien siirtämistä TE-toimistoilta työttömyyskassojen, Kansaneläkelaitoksen ja maakuntien hoidettavaksi. Tehtävien siirtämisestä säädettäisiin pääosin 11 – 14 luvussa. Lisäksi työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää muutettaisiin siten, että keskeistä jatkossa olisi työnhakijan aktiivisen työnhauksen seuraaminen. Tätä koskevat säännökset olisivat pääosin 2 a luvussa.

20) 1 luku Yleiset säännökset, kommentit:

HE:ssä viitataan useissa kohdin OKM:n hallinnonalalla työvoimakoulutuksena ainoastaan ammatilliseen koulutukseen. Joiltain osin tämä voi johtaa siihen, että korkeakouluissa ja ammatillisessa koulutuksessa olevat ovat erilaisessa asemassa. (esim. 10 luku, 5 §. Kasvupalvelukoulutusta ja työvoimakoulutusta koskevat erityissäännökset)

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että työttömyysetuudella tuettua työnhakijan omaehtoista opiskelua joustavoitetaan. Nykyinen lainsäädäntö ei ohjaa tehokkaaseen opiskeluun, vaan ohjaa jaksottamaan opinnot pitkälle ajanjaksolle, jotta opintoja ei katsottaisi päätoimisiksi. (9 luku) Erilaisia vaihtoehtoja on käsitelty työryhmässä opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmässä Työttömien osaamisen kehittäminen, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja, 17/2017.

3§ Opintoja koskevat edellytykset. Selvyyden vuoksi pykälässä tulisi mainita yliopistolain tai ammattikorkeakoululain mukainen erikoistumiskoulutus. Uutta erikoistumiskoulutusta koskevat säädösmuutokset tulivat voimaan 1.1.2015.

Lain työttömyysturvalain muuttamisesta valmistelussa tulisi ottaa huomioon hallituksen toimintasuunnitelma vuosille 2017-2019: Uudet avaukset kirjaukset, jotka koskevat osaamista, kasvua ja työllisyyttä.

Kohdassa Luovaa taloutta vahvistetaan todetaan, että *”Hallitus ottaa luovat alat osaksi yrittäjyys- ja työllisyyspaketteja sekä niihin kuuluvia kasvun ja kansainvälistymisen tukimuotoja toteuttaen ”Luova talous ja aineettomat arvot” –työryhmän ehdotuksia.”*

Työryhmän ehdotuksiin sisältyy esitys 6, joka koskee ehdotuksia luovien alojen ammattilaisten ja taiteilijoiden sosiaaliturvan kehittämiseksi:

- Sosiaaliturvajärjestelmää tulee kehittää siten, että se tukee työtekoa ja siten kasvua kaikissa olosuhteissa.
- Työelämän eri roolien vaihtelevuus ei saa aiheuttaa kannustinloukkuja tai esteitä työllistymiselle. Työtä yleisesti ja luovaa työtä erityisesti tehdään laajasti tavalla, joka

asettuu yrittäjyyden ja työsuhteen väliin. Tämä tekemisen muoto näyttää edelleen yleistyvän. Tästä aiheutuu luovan työn tekijälle kohtuutonta oikeudellista epävarmuutta hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Lainsäätäjä ei ole onnistunut selkeyttämään tilannetta nykyisiä tekemisen malleja korjaamalla. Siksi työryhmä esittää että luodaan uusi juridinen asema nykyisen palkansaajan ja yrittäjän aseman väliin tuomaan oikeusvarmuutta esimerkiksi luovan työn tekijän kohteluun sosiaaliturvassa.

- Itsensä työllistävien ja freelancereiden sosiaaliturva on saatettava tasaveroiseksi palkkatyöhön verrattuna.
- Siirtymistä yrittäjästä palkansaajaksi tulee helpottaa ja yrittäjänä toimimisen kynnystä laskea.
- Ei-työsuhteisen taiteilijan kaikki eläkevakuuttaminen tulee siirtää MYEL:n piiriin ja päällekkäinen MYEL-YEL -vakuuttaminen poistaa.
- Perusteettoman edun palautus -periaatetta tulee laventaa koskemaan myös tilanteita, joissa sosiaalivakuutusmaksuja maksanut ei lopulta olekaan oikeutettu turvaan. Tällöin hän saa kertasuorituksena takaisin korkoineen viimeisen 10 vuoden aikana maksamansa "tehottomat" sosiaalivakuutusmaksut.
- Tekijänoikeuskorvaukset tulee jättää huomioimatta työttömyyspäivärahan sovittelussa siltä osin, kuin niitä maksetaan teoksesta, esityksestä tms. joka on tehty ennen työttömyyttä.
- Säädetään eläkemaksujen maksamisvelvollisuus työkorvauksiin vastaavalla tavalla kuin julkisten alojen eläkelain (81/2016) 4 §:ssä on säädetty, jolloin nämä korvaukset tulevat laajemmin eläketurvan piiriin.
- Lisäksi työryhmä esittää osuuskuntamallisen toiminnan kehittämistä sosiaaliturvaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi. Tarvitaan kaupallista osuuskuntamallista toimintaa, jossa keikkatyöläinen voi tarttua mutkattomasti työtilaisuuksiin ilman, että häntä luetaan yrittäjäksi. Julkisen vallan tulisi saattaa tietojärjestelmänsä rajapinnat ja toiminnot tukemaan edellä mainittua osuuskuntamallia, sekä tarjota markkinointiapua tietoisuuden lisäämiseksi osuuskuntamallista.

Työryhmän ehdotukset tulisi ottaa huomioon luvun 1 lisäksi lain muissa luvuissa.

21) 2 luku Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset, kommentit: -

22) 2 a luku Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely, kommentit: -

23) 5 luku Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset, kommentit: -

24) 6 luku Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto, kommentit: -

25) 7 luku Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset, kommentit: -

26) 9 luku Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu, kommentit: -

27) 10 luku Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavaa etuutta koskevat säännökset, kommentit: -

28) 10 a luku Kulukorvaus, kommentit: -

29) 11 luku Toimeenpanoa koskevat säännökset, kommentit: -

30) 12 luku Muutoksenhaku, kommentit: -

31) 13 luku Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset, kommentit: -

32) 14 luku Erinäisiä säännöksiä, kommentit: -

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

33) Vuorotteluvapaan toimeenpanoon liittyvät tehtävät siirrettäisiin TE-toimistoilta työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle. Lisäksi tehtäisiin vuorotteluvapaasijaista koskevia muutoksia. Kommentit: -

Muutoksiin liittyviä muita lakeja:

- **Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain muuttamisesta**

- **Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

- **Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta**

- **Laki valtion virkamieslain 5 a §:n muuttamisesta**

- **Laki valmiuslain 99 §:n muuttamisesta**

- **Laki taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta**

34) Kommentit muutoksiin liittyvistä laeista: -

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Ylitarkastaja

Päivi Bosquet

